

Vittra AB
info@vittra.se

Rektorn vid Vittragymnasiet Södermalm
john.gustafsson@vittra.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
Vittragymnasiet Södermalm
i Stockholms kommun

Tillsyn i den fristående gymnasieskolan Vittragymnasiet Södermalm

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vittragymnasiet Södermalm besöktes av Skolinspektionen den 2-4 oktober 2012.

Fakta om skolan

Vittragymnasiet Södermalm är en fristående gymnasieskola som ligger i stadsdelen Södermalm i Stockholms kommun. Skolverket beslutade den 4 januari 2000 (dnr 99:1021) att skolan, som då hette L'Estradska skolan, hade rätt till bidrag som fristående gymnasieskola och ställdes under statlig tillsyn från och med den 1 juli 2000. Beslutet avsåg program som motsvarade naturvetenskapsprogrammet samt samhällsvetenskapsprogrammet.

I överföringsbeslutet den 30 juni 2010 (dnr 37-2010:3200) beslutade Skolinspektionen att skolan från och med läsåret 2011/2012 hade rätt till bidrag för det nationella naturvetenskapsprogrammet inriktningarna naturvetenskap samt naturvetenskap och samhälle, det nationella samhällsvetenskapsprogrammet inriktningarna beteendevetenskap samt samhällskunskap, det nationella humanistiska programmet inriktning kultur, det nationella ekonomiprogrammet inriktningarna ekonomi samt juridik och det nationella estetiska programmet inriktning bild och formgivning.

Den 29 oktober 2010 biföll Skolverket Vittragymnasiet Södermalms ansökan om att starta nationellt godkänd idrottsutbildning. Den 29 november 2010 beslöt Skolinspektionen att skolan var berättigad till bidrag för nationellt godkänd idrottsutbildning inom idrotterna handboll, fotboll och ishockey.

Vid tillsynen framkom att skolan inte längre bedriver verksamhet på ekonomiprogrammet inriktning ekonomi. De elever som läste i årskurs 1 har i augusti 2012 flyttat över till skolan Sjölin's gymnasium Södermalm Stockholm, som ligger i samma byggnad som Vittragymnasiet Södermalm. Skolinspektionen kommer därför att återkalla tillståndet för ekonomiprogrammet inriktning ekonomi för Vittragymnasiet Södermalm.

Vid tillsynstillfället hade skolan 480 elever som i huvudsak kommer från Stockholms kommun och närliggande kommuner. Skolan leds av en rektor och

det finns också en biträdande rektor. Skolan arbetar med Case-metodik, vilket är en pedagogisk metod som innebär att eleverna får arbeta med olika fall, där många olika ämnen samverkar. Huvudman för skolan är Vittra AB med organisationsnummer 556375-8399.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i den fristående gymnasieskolan. Det framkom att utbildningsförvaltningen i Stockholms kommun inbjuder till informationsträffar, erbjuder extern utvärdering, brukarundersökning till elever i årskurs 2 samt genomfört en ekonomisk riskanalys av företag som driver fristående gymnasieskolor i Stockholms kommun.

Kunskapsresultat

Den nationella statistiken visar att 99 procent av de elever som avslutade utbildningen 2011 på Vittragymnasiet Södermalm fick grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Motsvarande siffra för riket som helhet var 87 procent samma år. Den genomsnittliga betygspoängen var 15,1 poäng, vilket var i nivå med kommunens genomsnitt och högre än rikets genomsnitt som var 14,1 poäng. 84 procent av eleverna vid Vittragymnasiet Södermalm fullföljde sin utbildning inom fyra år, vilket kan jämföras med motsvarande värde i riket som var 76 procent. Vid en jämförelse med tidigare år under den senaste femårsperioden har kunskapsresultaten vid Vittragymnasiet Södermalm höjts. Dock har den genomsnittliga betygspoängen för pojkar 2011 sjunkit till 14,4 poäng jämfört med 2010 då den var 15,0 poäng.

Den genomsnittliga betygspoängen för de elever som avslutade utbildningen 2011 på naturvetenskapsprogrammet var 16,5 poäng vilket var högre än betygspoängen för kommunen som var 16,1 poäng. På samhällsvetenskapsprogrammet var däremot den genomsnittliga betygspoängen 14,9 poäng, vilket var lägre än genomsnittet för kommunen som var 15,5 poäng.

Skolverkets nationella statistik för 2011 att 100 procent av eleverna vid det naturvetenskapliga programmet fick lägst betyget Godkänt i samtliga kärnämneskurser. Vid samhällsvetenskapsprogrammet fick 100 procent lägst betyget Godkänt i samtliga kärnämneskurser, förutom i kursen Estetisk verksamhet där 98 procent fick lägst betyget Godkänt. I projektarbete uppnådde 100 procent av eleverna lägst betyget Godkänt på båda programmen.

Statistiken över elevernas genomsnittliga betygspoäng under femårsperioden visar att skolans genomsnittliga betygspoäng varierat mellan 13,4 och 17,0 för båda programmen.

Helhetsbedömning

Av de elever på Vittragymnasiet Södermalm som avslutade sin utbildning 2011 fick så gott som alla behörighet till universitets- och högskolestudier. Eleverna nådde kunskapsresultat som var högre än genomsnittet i riket och i linje med de genomsnittliga resultaten för kommunen. Resultatet på samhällsprogrammet var dock lägre än genomsnittet i kommunen. Tillsynen visar att rektorn är medveten om kunskapsresultaten och arbetar med att förbättra de områden som han har identifierat som betydelsefulla för att öka elevernas måluppfyllelse, bl.a. elevinflytande och den ojämnt fördelade poängplanen. Rektorn bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där resultaten följs upp och analyseras på skolövergripande nivå. Lärarna uttrycker att de får stöd i pedagogiska frågor av rektorn och beskriver ett närvarande och engagerat ledarskap.

Eleverna uppger i intervjuer att de känner sig trygga i skolan och det bekräftas också av de enkäter som skolan genomfört. Skolan har ordningsregler som har tagits fram tillsammans med eleverna. Dock visar tillsynen att det finns elever som upplever att de inte får studiero under lektioner och arbetspass och att lärarnas förhållningssätt gentemot de överenskomna reglerna varierar. Skolan behöver även säkerställa att lärarna har utbildning för den undervisning som de bedriver.

Vidare behöver skolan förbättra rutinerna kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd så att åtgärdsprogrammen tydligare anger skolans åtgärder för att möta de behov som utredningen visar att eleverna har. Skolan behöver också se till att eleverna ges tillgång till ett skolbibliotek som används aktivt i undervisningen för att stödja deras lärande.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vittra AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 25 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Vittragymnasiet Södermalm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. I läroplanen utvecklas detta krav genom att det tydliggörs att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.

I intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att eleverna endast i begränsad utsträckning är delaktiga i besluten som rör deras undervisning. Många av de Case som skolan arbetar med är färdigkonstruerade och gemensamma för alla Vittragymnasier. På Vittragymnasiet Södermalm är det oftast lärarna som ensidigt bestämmer hur de ska arbeta med dem. Eleverna uttrycker att de ibland kan vara med och påverka vissa praktiska moment, som till exempel arbetssätt eller när man ska ha prov, men att de däremot sällan är delaktiga i planeringen av innehållet i casen eller lektionerna. Efter varje avslutat case görs en utvärdering där elevernas åsikter efterfrågas. Elevernas möjlighet att påverka ligger således till största delen efter avslutat case och inte inför. Den begränsade möjligheten till inflytande för eleverna bekräftas också av enkäter som skolan själv har genomfört.

Sammanfattningsvis visar utredningen att eleverna inte ges ett reellt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen samt Lgy11 avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/Lpf 94 avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero**Bedömning**

Vittragymnasiet Södermalm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att skolmiljön präglas av studiero och att ordningsreglerna efterlevs vid skolenheten.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet och de ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Vittragymnasiet Södermalm har ordningsregler som är framtagna under medverkan av eleverna. I intervjuer med elever framkommer dock att reglerna inte alltid upprätthålls av alla lärare. Eleverna uppger att det till exempel inte finns en gemensam syn på störande användning av mobiltelefon under lektionerna. Även i intervjun med lärarna framkommer att de ibland har olika syn på till exempel bruket av mobiltelefon på lektionstid. Detta bekräftades av de verksamhetsbesök som Skolinspektionen gjorde vid tillsynen. Vid verksamhetsbesöken uppmärksammade Skolinspektionen dessutom att många elever kom för sent till lektionerna. Att många elever upplever bristande studiero bekräftas av såväl skolans egna enkäter som Stockholms kommuns brukarundersökning.

Tillsynen visar således att det finns behov av att följa upp ordningsreglerna för att säkerställa att elever och lärare har en samsyn på hur de ska efterlevas, så att skolmiljön präglas av studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

5 kap. 3 och 5 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Vittragymnasiet Södermalm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn, eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

På Vittragymnasiet Södermalm skrivs åtgärdsprogram utifrån en mall som har tagits fram av Vittra AB. Rektorn beslutar om åtgärdsprogram för eleverna på skolan. Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram som utarbetats under 2011 och 2012 och kan konstatera att de varierar i kvalitet. I flera av åtgärdsprogrammen går inte elevens behov tydligt att utläsa. Dessutom är det inte alltid tydligt hur de åtgärder som ska vidtas kan kopplas till elevens behov. Av åtgärdsprogrammen framgår det inte heller hur, utan endast när uppföljning och utvärdering ska göras.

Utredningen visar att det finns brister i åtgärdsprogrammen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Personalkompetens**Bedömning**

Vittragymnasiet Södermalm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering

Enligt lagen om införande av skollagen ska 1985 års skollag tillämpas gällande lärare som enligt den nya skollagen saknar utbildning för att undervisa i skolan och som har anställts före den 1 juli 2011.

Av den lista över personalen på Vittragymnasiet Södermalm samt av samtal med rektorn framgår att det finns några lärare anställda före den 1 juli 2011 som undervisar i ämnena matematik, idrott, ekonomi, svenska, fysik, kemi, spanska och italienska som inte har behörighet att undervisa i de ämnena. Några av dessa lärare har inte pedagogisk examen och några har inte utbildning för de årskurser de bedriver undervisning i.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns personal som saknar utbildning för den undervisning de ska bedriva. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 3 § och 9 kap. 2 § 1985 års skollag och 33 § lagen om införande av skollagen (2010:801)

Omfattning, innehåll och resurstillgång**Bedömning**

Vittragymnasiet Södermalm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att utbildningen på nationella program bedrivs som heltidsstudier.
- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen på nationella program bedrivas som heltidsstudier. Läsåret ska börja i augusti och sluta senast i juni. Elevernas skolarbete ska förläggas måndag–fredag och vara så jämnt fördelat över dessa dagar som möjligt. Skolarbetet ska också vara så jämnt fördelat över läsåret som möjligt.

Vittragymnasiet Södermalms poängplan visar att huvuddelen av poängen är fördelade på årskurs 1 och årskurs 2. På samhällsvetenskapsprogrammet är fördelningen 945 poäng i årskurs 1, 930 poäng i årskurs 2 och 625 poäng i årskurs 3. I intervjuer med elever bekräftar de att det är mycket att göra i årskurs 1 och 2 och att de i årskurs 3 vissa dagar inte alls behöver vara i skolan. Det visar också de scheman som Skolinspektionen har tagit del av. Elevhälsan bekräftar

att många elever upplever skolan som stressig i årskurs 1 och 2. Även lärare tycker att den ojämna poängfördelningen är problematisk eftersom de knappt träffar eleverna i årskurs 3. Skolinspektionen fick också innan tillsynsbesöket signaler från föräldrar om den sneda poängfördelningen. Rektorn uppger att han har uppmärksammat den ojämna poängfördelningen för eleverna och att han håller på att se över skolans poängplan.

Enligt skollagen ska elever ha tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Det finns ett utrymme på ett våningsplan på Vittraggymnasiet Södermalm som är avsett att bli skolans bibliotek. Vid tillsynstillfället fanns en bokhylla med ett fåtal böcker. Rektorn uppger att de tidigare har haft ett avtal med stadsbiblioteket på Medborgarplatsen, men att de inte har det längre. I samtal med eleverna framkommer att varken utrymmet som kallas skolbibliotek eller biblioteket vid Medborgarplatsen används aktivt som en del av skolans pedagogiska verksamhet. I samband med faktagranskning av detta beslut uppger rektorn att skolan fortfarande har regelbundna besök till stadsbiblioteket och att de förutom den lilla boksamlingen också tillhandahåller en stor mängd referensmaterial digitalt, vilken elever och lärare kan använda sig av. Trots det som rektorn har framfört finner Skolinspektionen att skolbiblioteket inte är ett stöd för eleverna i deras lärande och en del av skolans arbetsmiljö på det sätt som avses i skollagen.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att utbildningen inte bedrivs som heltidsstudier samt att eleverna inte har tillgång till ett skolbibliotek som uppfyller författningarnas krav. Huvudmannen föreläggs därmed att åtgärda bristerna.

Författning

16 kap. 17 § skollagen, 3 kap. 1-3 §§ 2010 års gymnasieförordning /3 kap. 1-5 §§ 1992 års gymnasieförordning och 2 kap. 36 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Ellionor Triay Strömvall
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).